

PERSPECTIEFNOTA 2023-2026

Gemeente Brummen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Aanbieding van de Perspectiefnota	3
Financiële Hoofdlijnen	4
Bijlagen.....	8
1. Financiële uitgangspunten en grondslagen	8

Aanbieding van de Perspectiefnota

Geachte leden van de raad,

In de perspectiefnota blik u vooruit op de begrotingsjaren 2023 tot en met 2026. In die begroting 2023 wilt u als raad uw koers van deze raadsperiode financieel en beleidsmatig verankeren. Omdat bij het opstellen van deze perspectiefnota de coalitievorming nog in volle gang was, is deze perspectiefnota zeer beperkt in zijn opzet, de integrale afweging vindt dit jaar bij de begroting plaats. Deze perspectiefnota beperkt zich tot het schetsen van het financieel perspectief en een duiding van diverse autonome en landelijke ontwikkelingen waar we rekening mee moeten houden bij het opstellen van de begroting. We kennen onzekerheden ten aanzien van mogelijke economische krimp en inflatie die we nu niet kunnen kwantificeren. Daarnaast bevat de perspectiefnota enkele kaders en uitgangspunten die we hanteren in het begrotingsproces.

Financieel perspectief blijft sterk afhankelijk van de rijksoverheid

Uw raad heeft met het financieel herstelplan een fundament gelegd en een koers uitgestippeld om de financiële positie van de gemeente Brummen robuuster te maken. Dat maakt dat we de komende jaren onze weerstandscapaciteit op orde brengen. We blijven echter sterk afhankelijk van besluiten van de Rijksoverheid waar we beperkt invloed op hebben. We zien nu bijvoorbeeld een sterke stijging van de inflatie. Gebruikelijk is dat deze index voor de wettelijke taken wordt gecompenseerd via de algemene uitkering. De meicirculaire geeft hierover meer duidelijkheid, zodat we de uitkomst kunnen meenemen bij het opstellen van de begroting.

Integrale afweging bij de begroting

In januari 2022 heeft u het ontwikkelplan vastgesteld om de bestuurskracht van de gemeente Brummen te versterken. Als financiële strategie hebben wij toen de intentie meegegeven om bij de jaarstukken 2021 een extra storting te doen in de algemene reserve om daarmee in latere jaren structurele dekkingsruimte vrij te spelen. In het raadsvoorstel behorende bij de jaarstukken vindt u dit voorstel om een extra storting te doen terug. Gezien onze demissionaire positie als college doen wij u op dit moment geen voorstel over het spaarprogramma, deze afweging past beter bij de integrale afweging die bij de begrotingsbehandeling plaatsvindt. Dat de meerjarenbegroting met inachtneming van de kosten van het ontwikkelplan, op dit moment nog niet sluitend is voor de jaren 2024 en verder, past dan ook in het beeld van de financiële strategie. Het jaar 2026 laat nog een groot tekort zien omdat het accres voor 2026 en verder nog niet is berekend door het Rijk. Dit betekent voor 2026 een terugval in de uitkering vanuit het Rijk. Verwacht wordt dat er in juni meer duidelijkheid zal zijn over het accres van 2026 en welke financiële consequenties dit heeft. Door opname van zowel het volledige spaarprogramma als het volledige ingroeipad van de bestuurskrachtversterking is het meerjarenperspectief negatief. In de komende maanden werkt het college mede aan de hand van het nieuwe coalitieakkoord aan de conceptbegroting.

We zien met vertrouwen uit naar besprekingen met u over de voorliggende nota.

Het college van burgemeester en wethouders
Brummen, juni 2022

Financiële Hoofdlijnen

Inleiding

In tabel 1 staat het financieel meerjarenperspectief voor de jaren 2023-2026 met hierin opgenomen de belangrijkste wijzigingen ten opzichte van de Programmabegroting 2022-2025. De belangrijkste wijzigingen worden onder de tabel toegelicht. Zoals in aanbieding benoemd is het meerjarenperspectief van deze nota niet sluitend. In de komende maanden werkt het college aan een sluitend meerjarenperspectief bij de programmabegroting 2023-2026.

Financieel meerjarenperspectief 2023-2026

Tabel 1 (Bedragen x € 1.000)	2023	2024	2025	2026
Saldo Programmabegroting 2022-2025	€ 25	€ 60	€ 8	€ 8
Startpunt saldi Perspectiefnota 2023-2026	€ 25	€ 60	€ 8	€ 8
<u>Autonome ontwikkelingen:</u>				
Aangepast invoertraject herijking gemeentefonds	€ 155	-€ 100	-€ 155	-€ 155
Algemene uitkering op basis van september- en decembercirculaire 2021	€ 890	€ 877	€ 931	€ 670
Taakmutaties op basis van september- en decembercirculaire 2021	-€ 183	-€ 182	-€ 184	-€ 195
Bijstelling bijstandsbudgetten	-€ 115	-€ 115	-€ 115	-€ 115
Ontwikkeling Jeugdzorg	-€ 265	-€ 268	-€ 271	-€ 331
Overige autonome ontwikkelingen	-€ 34	-€ 34	-€ 35	-€ 36
Totaal autonome ontwikkelingen	€ 448	€ 178	€ 171	-€ 162
<u>Aanvullende ontwikkelingen</u>				
Ontwikkelplan	-€ 352	-€ 437	-€ 562	-€ 696
Overschot Regionaal budget Maatschappelijke Opvang Beschermd Wonen	€ 850	€ 850	€ 850	€ 0
Regionaal budget MOBW storten in bestemmingsreserve Sociaal Domein	-€ 850	-€ 850	-€ 850	€ 0
Totaal aanvullende maatregelen basis op orde	-€ 352	-€ 437	-€ 562	-€ 696
Financieel meerjarenperspectief 2023-2026	€ 121	-€ 199	-€ 383	-€ 850

Toelichting financieel meerjarenperspectief 2023-2026

Saldo Perspectiefnota 2023-2026

Het startpunt voor de saldi in deze begroting zijn de saldi vanuit het meerjarenperspectief in de Programmabegroting 2022-2025. De jaarschijf 2026 is gelijk aan het saldo van de jaarschijf 2025.

Autonome ontwikkelingen

Na vaststelling van de programmabegroting hebben zich nieuwe autonome ontwikkelingen voorgedaan. Dit zijn ontwikkelingen die we zelf niet kunnen beïnvloeden maar die wel onze begroting raken. De eerste ontwikkeling is de september- en decembercirculaire 2021. De laatste bekende uitkeringsspecificatie van februari 2022 is ook verwerkt.

Herverdeling gemeentefonds

Voor de herverdeling gemeentefonds zijn we uitgegaan van de informatie die we in december 2021 en maart 2022 van het Rijk hebben ontvangen. Hierin is aangegeven dat het nadeel voor Brummen afgerond -/- € 25 per inwoner wordt, met een ingroei-pad van €7,50 per inwoner in 2023, cumulatief oplopend met €15 per inwoner, per jaar. Voor Brummen betekent dit een nadeel van € 7,50 per inwoner in 2023, een nadeel van € 22,50 per inwoner in 2024 en een nadeel van € 25 per inwoner in 2025 en 2026. Tot op heden zijn we uitgegaan van een nadeel van -/- € 35 per inwoner waarbij de helft van het nadeel is verwerkt in de algemene uitkering en de andere helft is opgenomen in de risico inventarisatie. De meeste recente informatie rond de herverdeling van het gemeentefonds is in de Perspectiefnota 2023-2026 volledig verwerkt. Dit betekent voor 2023 een voordeel van € 155.000, in 2024 een nadeel van € 100.000 en in 2025 en 2026 een nadeel van € 155.000.

Algemene uitkering

Per saldo laat de algemene uitkering voor Brummen in 2023 een positief effect zien van € 890.000. In 2024 € 877.000, 2025 € 931.000 en in 2026 € 670.000. De financiële ruimte door de stijging van de rijksmiddelen is er vooral in de jaren tot en met 2025. Voor 2026 en verder spreekt het Rijk over mogelijk andere vormen van financiering van gemeenten en is het accres nog niet berekend. Het accres van 2026 is voor gemeenten en provincies gezamenlijk vastgezet op een plus van € 1 miljard ten opzichte van de stand bij Miljoenennota 2022. Omdat deze plus lager is dan andere jaren is dit een nadelig effect voor gemeenten.

De fondsbeheerders geven aan dat met de VNG is afgesproken een traject voor het opstellen van een contourennota in te richten. Met deze nota wordt beoogd wel duidelijkheid te geven over 2026 en de opvolgende jaren, zodat de uitwerking van een toekomstbestendige en stabiele financieringssysteem kan worden ingevuld. De eerste resultaten worden verwacht in juni 2022, wat kort dag wordt voor de programmabegroting 2023 - 2026.

Taakmutaties in de september- en decembercirculaire

In de circulaire zijn diverse taakmutaties opgenomen. Taakmutaties zijn onderwerpen waar in de circulaire middelen voor beschikbaar zijn gesteld. Deze mutaties leiden tot nieuwe of extra taken voor de gemeente waar nog geen budget voor gereserveerd is. Onderstaande taakmutaties zijn in de perspectiefnota verwerkt:

- **Versterking gemeentelijke dienstverlening**
In de reactie van het kabinet van 15 januari 2021 op het rapport Ongekend onrecht van de Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) is toegelicht dat naast de hersteloperatie voor getroffen ouders en kinderen, ook maatregelen nodig zijn die structureel tot brede verbeteringen in beleid en uitvoering moeten leiden. Onderdeel hiervan is het versterken van de dienstverlening bij alle onderdelen van de overheid, waaronder de gemeenten. Het kabinet heeft besloten voor het versterken van de dienstverlening bij gemeenten en het extra ondersteunen van mensen in kwetsbare posities voor de periode 2023 € 76.000, 2024 € 75.000 2025 € 75.000 en 2026 € 83.000 beschikbaar te stellen.
- **Salarislasten in het zorgdomein (Jeugd en WMO)**
De Tweede Kamer heeft op 16 september 2021 de motie Hijink/Bikker aangenomen over het vrijmaken van extra financiële middelen voor zorgsalarissen. Het kabinet stelt vanaf 2022 structureel € 40.000 voor Jeugd en € 58.000 voor WMO beschikbaar.

Bijstelling bijstandsbudgetten

Gemeenten ontvangen van het Rijk een gebundelde uitkering (BUIG) voor het bekostigen van de uitkeringen in het kader van de Participatiewet, IOAW, IOAZ en Bbz 2004 (levensonderhoud startende ondernemers) en voor de inzet van loonkostensubsidie. Het BUIG-budget is naar beneden bijgesteld met, afgerond, een bedrag € 115.000, omdat het BUIG-budget de afname van het aantal bijstandsgerechtigden in onze gemeente volgt.

Ontwikkeling jeugdzorg

Binnen de jeugdzorg zien we een gewenste ontwikkeling. De uitgaven voor jeugdzorg verblijf zwaar zijn gedaald. Kinderen en gezinnen worden vaker (intensief) thuis behandeld in plaats van intern bij een zorginstelling. Deze verschuiving van type zorg leidt echter niet direct tot een kostenbesparing. In tegendeel. Door autonome ontwikkelingen, die ook landelijk worden gezien (zoals te lezen is in het AEF-rapport over structurele tekorten in de jeugdzorg) en door tariefstijgingen lijken de lasten voor jeugdzorg de aankomende jaren toe te nemen. De budgetten zijn in deze perspectiefnota opgehoogd met de informatie en inzichten die op dit moment bekend zijn. Het blijft lastig om de kosten voor jeugdzorg meerjarig goed in te schatten. Binnen alle eerdere genoemde budgetten zijn de taakstellingen van Berenschot, zoals door de Raad vastgesteld, blijven staan.

Prijs- en loonkoststijgingen

Voor de indexatie van de prijs- en loonstijgingen is uitgegaan van dezelfde percentages als opgenomen in de programmabegroting 2022. In de aankomende begroting zullen de percentages herzien worden met de op dat moment meest actuele gegevens. Het Centraal Economisch Plan (CEP) 2022 dient als basis voor de raming in de meicirculaire en deze is op het moment van schrijven nog niet verschenen. In de risico inventarisatie zijn de (mogelijke) lastenstijgingen als gevolg van de loon- en prijsindexaties opgenomen.

Aanvullende ontwikkelingen

Naast de autonome ontwikkelingen, waar wij geen invloed op kunnen uitoefenen, zijn er een aantal aanvullende ontwikkelingen die helpen bij het op orde houden van de basis.

Ontwikkelplan

De provincie heeft laten weten dat de begroting 2022 geen aanleiding meer geeft om het preventief toezicht te verlengen. We vallen vanaf 2022 daarom weer onder het reguliere begrotingstoezicht. Uw raad heeft in januari 2022 kennisgenomen van de bestuurskrachtrapportage en ingestemd met de oplossingsrichting van het ontwikkelplan. U heeft toen ook besloten om voor de uitvoering van de maatregelen uit het ontwikkelplan voor de jaarschijven 2023 en verder de lasten in principe in de meerjarenbegroting 2023 op te nemen en telkens aan de hand van de gedane actualisatie de lasten bij te stellen en deze integraal in de Perspectiefnota af te wegen. In deze beginfase van de uitvoering van het ontwikkelplan zien wij geen aanleiding om u al een voorstel voor bijstelling van de budgetten te doen. De integrale afweging vindt dit jaar niet bij de perspectiefnota plaats, maar bij de behandeling en vaststelling van de begroting.

Overschot Regionaal budget Maatschappelijke Opvang Beschermd Wonen

Een onderdeel van de opgave in het sociaal domein is de opgave maatschappelijke opvang en beschermd wonen. Met de regiogemeenten is de intentie afgesproken om de uitbetaalde overschotten vanuit het Regionaal Budget te besteden binnen het sociaal domein en om overschotten te reserveren voor toekomstige risico's binnen het sociaal domein. Bij de jaarstukken van boekjaar 2022 adviseren we de raad over het instellen bestemmingsreserves, het ligt in de lijn van de regionale afspraken om op dat moment te adviseren een bestemmingsreserve voor dit doel in te stellen.

Nog niet financieel verwerkte ontwikkelingen

Tot slot zijn er een aantal ontwikkelingen die in beeld zijn voor de begroting, maar die nu nog niet financieel verwerkt zijn in de perspectief nota:

- **Onderwijshuisvesting**
In 2023 willen we aan de hand van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) komen tot een structurele inbedding van onderwijshuisvestingsbudget in de begroting. Hiertoe doen we in de begroting 2023 een (proces)voorstel.
- **Beleidsplan openbare verlichting**
Versnelling van omschakeling naar led bespaart elektriciteit en daarmee hoge toekomstige energielasten. Dit onderwerp maken we onderdeel van de afweging bij de begroting.
- **Waterplan 2022-2027 (gemeentelijk rioleringsplan)**
We stellen dit jaar een nieuw Waterplan op dat dient als onderbouwing van de tarieven voor rioolheffing
- **Extra hervormingsagenda Jeugd**
In de begroting 2022 is aangegeven dat als er zekerheid is over de extra Rijksmiddelen voor de hervorming van het Jeugdzorgstelsel, we het gemeentelijk budget in 2023 en verder verhogen met € 200.000. Nu die zekerheid onder het nieuwe kabinet is gegeven, wordt deze verhoging meegenomen bij het opstellen van de begroting 2023.

Ontwikkeling algemene reserve richting eind 2028

Door een incidentele dotatie vanuit de jaarstukken zien we vanaf dit jaar een grote plus in ons weerstandsvermogen. Omdat de jaarstukken, inclusief de grote plus en daar bijhorende dotatie, nog niet zijn vastgesteld presenteren wij de ontwikkeling van de algemene reserve in de begroting 2023-2026. Hierin zullen wij het weerstandvermogen ook vaststellen.

Ontwikkeling weerstandsratio 2022-2028

De weerstandsratio wordt berekend door de weerstandscapaciteit bestaande uit de algemene reserve en de post onvoorzien te delen door de geïntariseerde risico's. Zoals eerder aangegeven zal het weerstandsvermogen, en daarmee ook de ontwikkeling van de weerstandsratio, in de begroting worden opgenomen omdat de jaarstukken op het moment van schrijven nog niet zijn vastgesteld.

Bijlagen

1. Financiële uitgangspunten en grondslagen

Financiële uitgangspunten en grondslagen

In dit hoofdstuk zijn de financiële uitgangspunten en grondslagen opgenomen die zijn gehanteerd bij het opstellen van de Perspectiefnota 2023-2026 en die als basis dienen voor de Programmabegroting 2023-2026. De financiële uitgangspunten en grondslagen zijn op basis van de uitgangspunten van de programmabegroting 2022. Dit omdat het Centraal Economisch Plan (CEP) 2022 als basis dient voor de raming van de meicirculaire en deze op het moment van schrijven nog niet is verschenen. We nemen de nieuwe uitgangspunten mee in de programmabegroting 2023-2026 als zowel de indexatie voor de baten, alsmede de lasten bekend zijn doormiddel van de meicirculaire. In de risico inventarisatie zijn de (mogelijke) lastenstijgingen als gevolg van de loon- en prijsindexaties opgenomen.

Lasten

Uitgangspunten	Perspectiefnota 2023-2026
Prijsstijging 2023-2026 (inflatie)	Uitbestedings- en subsidiebudgetten zijn, waar dat aan de orde is, meerjarig geïndexeerd met een percentage dat gebaseerd is op het consumentenprijsindexcijfer (cpi) zoals opgenomen in het Centraal Economisch Plan (CEP) 2021. De percentages zijn: 2023: 1,70% 2024: 1,70% 2025: 1,70% 2026: PM
Gemeenschappelijke regelingen (GR)	De bijdragen in 2022 zijn gebaseerd op (concept)begrotingen 2022 van de GR of de meest recente gegevens over de ontwikkeling van de bijdrage aan de GR. De bijdrage aan GR'en zijn voor 2022 en volgende jaren geïndexeerd met het consumentenprijsindexcijfer volgens het CEP 2021 (zie prijsstijging 2022-2025).
Loonkosten (inclusief sociale lasten)	Uitgangspunt voor de indexering van loonkosten is de Prijs overheidsconsumptie, beloning werknemers zoals opgenomen in het CEP 2021 dat als basis dient voor de raming in de meicirculaire 2021. Op basis van het CEP 2021 zijn de volgende indexeringen voor salarissen opgenomen ten opzichte van de loonkosten 2021: 2023: 2,0% 2024: 1,8% 2025: 2,1% 2026: PM
Kapitaallasten	Op basis van de staat van activa, het meerjarige investeringsplan in de Programmabegroting 2021-2024 en de investeringsruimte 2022-2025.
Rentelasten	Op basis van de leningenportefeuille tot en met 2020 en de ontwikkeling financieringsbehoefte 2021-2025. Hierbij is rekening gehouden met een gemiddelde rente van 0,5% voor langlopende leningen.
Rente over activa	De totale rentelast wordt via een gemiddeld percentage omgeslagen over de boekwaarde van de activa. Voor 2022-2025 bedraagt de renteomslag 0,5%.
Eigen financieringsmiddelen	Hierover wordt geen rente berekend.

Baten

Uitgangspunten	Perspectiefnota 2023-2026
Onroerende zaakbelastingen	De jaarlijkse inflatiecorrectie die voor 2022 en volgende jaren van toepassing is is gebaseerd op het CEP2021 (zie Prijsstijging (2022-2025)).
Toeristenbelasting	De jaarlijkse inflatiecorrectie die voor 2022 van toepassing is bedraagt 1,5%.
Rioolrechten	100% kostendekkend.
Afvalstoffenheffing	100% kostendekkend.
Grafrechten	De jaarlijkse inflatiecorrectie die voor 2022 van toepassing is bedraagt 1,5%.
Leges	Inflatiecorrectie met 1,5% en maximaal 100% kostendekking.
Rente verstrekte leningen	Op basis van de bestaande leningenportefeuille.

Overige grondslagen

Uitgangspunten	Perspectiefnota 2023-2026
Aantal inwoners	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van een inwoneraantal van 20.884 (stand per 1 januari 2021) voor de jaren 2023 t/m 2026.
Aantal woningen	Voor de berekening van de algemene uitkering is uitgegaan van 9.418 woningen voor de jaren 2022 t/m 2025
Meerjaren Grond Exploitaties	de parameters voor het jaar 2022: kostenstijging 3,0% opbrengststijging 1,0% rente 1,0% disconteringsvoet 2,0%.